

AİDİYET İLE MENTAL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ MUTLULUK VE HUZUR ANILARININ ARACI ROLÜ

HASAN YILMAZ*
Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi

AYÇA BÜYÜKCEBECİ**
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZ

Temel psikolojik ihtiyaçların yeterince ve doyurucu karşılandığı mutlu ve huzurlu yaşanan bir çocukluk döneminin sağlıklı bir yetişkinlik yaşamı için ön koşul niteliği taşıdığı kabul edilmektedir. Bu ihtiyaçlar arasında aidiyetin ayrı bir yeri ve önemi olduğu düşünülmektedir. Mental iyi oluş ise birçok bakımdan psikolojik sağlığın ölçütlerini içinde barındıran bir kavramdır. Yapılan araştırmanın amacı aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracı rolünü sınamaktır. Bu amaçla yaşları 25 ile 32 arasında değişen 396 katılımcıya Çocukluk Dönemi Mutluluk ve Huzur anıları, Aidiyet ve Mental İyi Oluş ölçekleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonunda aidiyet ile mental iyi oluş arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ($\gamma = .56$), aidiyet ile çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ($\gamma = .58$) ve çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ile mental iyi oluş arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmuştur ($\gamma = .63$). Aracı değişken etkisini saptamak amacıyla oluşturulan modelin sınanması sonucunda ise aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının kısmi aracı role sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Mental iyi oluş, Çocukluk dönemi

* Doç. Dr., Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı, hasan.yilmaz@manas.edu.kg, ORCID iD: 0000-0002-9069-1524

** Öğr. Gör. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakım ve Gençlik, Hizmetleri Bölümü, ayce.bcebeci@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-0667-6808

Atf/Cite:

Yılmaz, H. & Büyükebeci, A. (2019). Aidiyet ile Mental İyi Oluş Arasındaki İlişkide Çocukluk Dönemi Mutluluk ve Huzur Anılarının Aracı Rolü, ADAM AKADEMİ Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 197-222. DOI: 10.31679/adamakademi.525012

THE MEDIATING ROLE OF EARLY MEMORIES OF HAPPINESS AND PEACE IN THE RELATIONSHIP BETWEEN BELONGING AND MENTAL WELL-BEING

ABSTRACT

It is accepted that a childhood spent happily and peacefully in which basic psychological needs are met sufficiently and satisfactorily is a prerequisite for healthy adulthood. It is thought that belonging has a particular place and importance among these needs. Mental well-being is, in many ways, a concept that includes the criteria of psychological health. This research aimed to test the mediating role of early memories of happiness and peace in the relationship between belonging and mental well-being. To this end, the Early Memories of Happiness and Peace Scale and the Belonging Scale and the Mental Well-Being Scale were applied to 396 participants aged between 25 and 32 years. The research found moderate positive significant relationships between belonging and mental well-being ($\gamma = .56$) and belonging and early memories of happiness and peace ($\gamma = .58$) and a high positive significant relationship between early memories of happiness and peace and mental well-being ($\gamma = .63$). In the testing of the model created to determine the mediator variable effect, it was observed that early memories of happiness and peace had a partially mediating role in the relationship between belonging and mental well-being.

Keywords: Belonging, mental well-being, childhood

Giriş

Aidiyet, bir grubun kabul edilen üyesi olmak için hissedilen güçlü psikolojik bir ihtiyaçtır (Baumeister & Leary, 1995; Osterman, 2000). Aile, arkadaş, iş arkadaşları, din ya da başka bir sosyal gruba ait olma insanlara kendilerinden daha büyük bir şeyin önemli bir parçası olma duygusunu yaşatır. Ancak aidiyet bir grubun içinde yer almaktan farklı bir durumdur (Appleton, Christenson, Kim ve Reschly 2006). Aidiyet, kişilerarası ilişkilerde pasif bir katılım değil, bir gruba güçlü bir psikolojik bağlantının hissedilmesi (Mallinckrodt ve Wei, 2005; Zamani-Alavijeh, Dehkordi ve Shahry, 2017). Bu anlamda ait olma, insan doğasında var olan güçlü ve kaçınılmaz bir duygudur (Brown ve Sacco, 2017). Bir aidiyeti olmaksızın, kişi kendini net olarak tanımlayamaz (Barr, Budge ve Adelson, 2016). Bu ihtiyaç evrensel, tüm kültürlerde gözlenir (DeWall, Deckman, Pond ve Bonser, 2011). Aidiyet ihtiyacının hayvanlarda da bulunduğunu savunan Maslow (1987), bu ihtiyacın insan motivasyonunun önemli bir kaynağı olduğunu belirtmiştir. Baumeister ve Leary (1995)'de, tüm insanların düzenli ve tatmin edici sosyal etkileşime ihtiyacı olduğunu, bu ihtiyacın karşılanamamasının; yalnızlık, stres, anksiyete, sağlık problemleri, davranışsal ve psikolojik sorunlara yol açacağını ileri sürer. İnsanların yaptıklarının çoğu, aidiyet ihtiyacını karşılamaya dönüktür. Güç, samimiyet, onay, başarı ve bağlılık çabaları ait olma ihtiyacından kaynaklanır (DeWall, Deckman, Pond ve Bonser, 2011).

Ait olma ihtiyacı çok boyutlu bir kavramdır ve yaşamın her alanı ile ilişkilidir. Bu sebeple aidiyet konusunu çeşitli yönleriyle ele alan çok sayıda araştırma yapılmıştır. Aidiyetin ilişkili olduğu kavramların başında, kişiler arası ilişkiler, sosyal ihtiyaçlar ve sosyal destek kavramları gelmektedir (Leavy, 1983). Algılanan sosyal destek; bireyin sevildiğine ve korunduğuna inandığı bir sosyal sisteme bağlı olduğunu hissetmesi, sosyal grubun değerli bir üyesi olduğuna ilişkin aidiyet duygusunu geliştirmesi olarak tanımlanır (Lepore, Evans ve Schneider, 1999). Bir ilişki bireyin aidiyet ihtiyaçlarını karşıladığı oranda doyuma ulaştırır. Dolayısıyla, bir partner ile kalma veya bu kişiyi terk etme kararı kişinin aidiyet duygusuna bağlıdır (Rusbult, Agnew ve Arriaga, 2012).

Aidiyet duygusunun kendini gerçekleştirilmeye ve dolayısıyla olumlu benlik saygısı oluşturmaya da etkisi olduğu bilinmektedir. Buna bağlı olarak, bireylerin ait olma ihtiyacı karşılanmadığı şekilde psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumunu düzeyleri düşmektedir (Leary, Kelly, Cottrell ve Schreindorfer, 2013).

Son yıllarda en çok kabul gören teorilerden kişilerarası-psikolojik intihar teorisine göre; aileye, arkadaşlara ve diğer değer verilen ilişkilere karşı yabancılaşma, diğer bir deyişle, engellenmiş aidiyet, intihar arzusunu oluşturan önemli risk faktörüdür (Joiner vd., 2002). Riberio ve Joiner, (2009)'da en fazla intihar riski olan bireylerin, en düşük aidiyet hisseden bireylerden oluştuğunu ileri sürmektedir. Bununla birlikte aidiyet ihtiyacının karşılanmadığı bireylerde psikopatolojinin gelişmesi de beklenmektedir (Campos and Holden, 2015; deMoor, Denollet ve Laceulle, 2018). Aidiyet, psikopatoloji için hem bir sebep hem de bir koyucu faktör olarak kabul edilmektedir (Baskin, Wampold, Quintana ve Enright, 2010; Mueller ve Winsor, 2018).

Aidiyet ile bilişsel şemalar arasında yakın ilişkilerin olduğu savunulmaktadır (Rafaeli, Bernstein ve Young 2011). Çocukluk döneminde aile ve çevresiyle kopuk, uzun ayrılıklar yaşayan, güvenlik, emniyet, istikrar, bakım, empati, yaşantılarından yoksun büyümüş bireylerde, kabul ve saygı gibi temel evrensel ihtiyaçlarının karşılanması, erken dönem uyumsuz şemaların gelişmesinin sebebi olarak kabul edilmektedir. (Thimm, 2010).

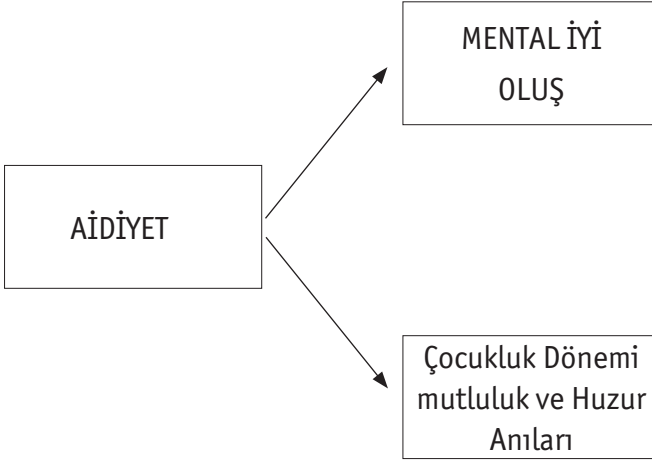
Mental İyi oluş; Jahoda'nın "zihinsel sağlık", Frank'ın "anlam arayışı", Erikson'un "psiko-sosyal gelişim", Bühler'in "temel yaşam eğilimleri", Neugarten'in "kişiliğin yürütücü işlevleri", Alport'un "olgunlaşma", Jung'un "bireyselleşme", Roger'un "tam işlevsel insan", Maslow'un "kendini gerçekleştirme" konularındaki görüşlerinden ortaya çıkmış bir pozitif psikoloji kavramıdır (Ryff, 1989; Ryff, 1995; Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002).

Bireylerin psikolojik ve öznel iyi oluşlarını da içine alan mental iyi oluş, Freud'un üretebilmek ve sevebilmek olarak özetlediği, ruh sağlığı açısından iyi olma halinin pozitif psikoloji tarafından kavramlaştırılmış şeklidir. Mental iyi oluş sadece herhangi bir psikolojik rahatsızlığının olmaması durumunu anlatan bir kavram değildir. Erdemli ve anlamlı bir yaşama sahip olma, olumlu duyguları sık, olumsuz duyguları daha az yaşama ve yaşamdan memnun olma, bireyin işlevsel olmasına vurgu yapan bir kavramdır (Diener, Pressman, Hunter ve Delgado-Chase, 2017). Mental iyi oluş düzeyi ile psikolojik ve fiziksel sağlık, yaşam kalitesi (Keyes, 2002); yaratıcılık, bağımsızlık sistemi, ilişki kalitesi, verimlilik, uzun ömür arasında pozitif yönde güçlü korelasyonlar bulunmuştur (Lyubomirsky, King ve Diener, 2005).

Erken çocukluk dönemi hem aidiyet duygusunun gelişmesi (Alto, andley, Rogosch, Cicchetti Toth, 2018) hem de mental iyi oluş açısından (Diener, Pressman, Hunter ve Delgado-Chase, 2017) ayrı bir öneme sahiptir.

Araştırmalar, erken çocukluk deneyimlerinin, özellikle aidiyet duygusunu tehdit eden ve güven duygusuna zarar veren yaşantıların, duygusal ve sosyal gelişimde önemli sorunlara zemin oluşturduğu, buna karşılık mutlu geçen bir çocukluğu sağlıklı bir yaşamın en önemli belirleyicisi olduğunu gostermektedir (Tahirović ve Jusić, 2016). Ebeveyn çocuk ilişkilerinde yaşanan, yakınlık, kabul, derinlik ve güven duygusunun yetişkin yaşamda sorunlarla bařa edebilme yeteneğinin en güclü yordayıcısı olduğu saptanmıştır (Afifi, Huber ve Ohs, 2006). Sevgi dolu bir ebeveyn, psikolojik ihtiyaçların yeterince karşılandığı, mutlu yaşanan bir çocukluk dönemi mental iyi oluşun da önköşulu kabul edilmektedir (Ryan ve Deci, 2000).

Bu araştırma yukarıda özetlenen kuramsal temele dayanmaktadır. Gerek aidiyet gerekse mental iyi oluş konusunda yapılan çalışmalar, bu iki kavram ile psikopatoloji ve olumsuz sonuçlar üzerine yoğunlaşmıştır. Bu araştırmanın amacı ise, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ile aidiyet ve mental iyi oluş arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları aracı değişken olacak şekilde bir model geliştirilmiş ve sınanmıştır. Temel amaç, aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracı rolünü test etmektir. Araştırmada sınanmak üzere oluşturulan kavramsal model şekil 1’de gosterilmiştir.

şekil 1: Aidiyet, Çocukluk Dönemi Mutluluk ve Huzur Anıları ve Mental iyi Oluş Arasında Oluşturulan Kuramsal Model

Şekil 1'deki kavramsal modelde aidiyet ile mental iyi oluşları arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracılık rolünün olduğu varsayılmıştır. Aidiyet bağımsız, mental iyi oluş bağımlı ve ikisi arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları aracı değişken olarak modelde yer almaktadır. Bu doğrultuda aracılık etkisinden bahsetmek için bağımsız-bağımlı, bağımsız-aracı değişkenler arasındaki ilişkinin büyüklüğü ve anlamlılığı yol modelinin sınanması gerekmektedir. İlgili modellerden anlamlı ilişkilerin elde edilmesi durumunda, aracı değişken ile bağımlı değişken arasındaki ilişki incelenecektir. Üç modelde de ayrı ayrı istatistiksel olarak anlamlı yol katsayıları elde edilirse bağımsız değişken, aracı değişken ve bağımlı değişkenden oluşan model test edilecektir. Böylelikle bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasındaki yol katsayısının aracı değişkenin dâhil olduğu modelde istatistiksel olarak anlamı ortadan kalkıyorsa tam aracı etki, istatistiksel anlamlılık ortadan kalkmıyor ancak yol katsayısının değeri azalıyorsa kısmi aracı etkinin bulunduğu sonucuna ulaşılabacaktır.

Yöntem

Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. İlişkisel tarama modelinde, iki ve daha çok değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını veya derecesini belirlemek amaçlanır (Karasar, 2005). Yapılan araştırmada da aidiyet ve mental iyi oluş değişkenleri ile çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları arasındaki mevcut ilişkiyi ortaya çıkarmak amaçlandığı için bu yöntem seçilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni beliren yetişkinlik yaşlarındaki bireylerdir. **Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme** (purposive sampling) yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem bir çalışmanın amacına uygun nitelikli veri elde edilmesine imkân tanımaktadır (Monette, Sullivan ve De Jong, 1990). Bu yöntemin gereği olarak Konya ili Meram ilçesinde 2000 öğrencisi bulunan bir ilkokulun öğrenci velileri arasında, yaşları 25-32 arasında olan bireyler belirlenmiştir. **Çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.**

Tablo 1. Çalışma Grubunun Betimsel Özellikleri

Cinsiyet	f	%	Meslek	f	%
Kadın	211	53.3			
Erkek	185	46.7			
Yaş					
25-28	179	45.2	Mühendis	21	5.3
29-32	217	54.8	Dok. Ecz. Diş H.	34	8.6
Eğitim Düzeyi			Öğretmenlik	78	19.7
İlk-Orta			Kamu-Memur	99	25.0
Okul	56	14.2	İşçi	56	14.1
Lise	128	32.3	Esnaf	44	11.1
Üniversite	139	35.1	İşveren	21	5.3
Lisans Üstü	73	18.4	Ev hanımı	43	10.9

Çalışma grubunun yüzde 53.3'ü kadın, yüzde 46.7'si erkeklerden oluşmaktadır. 25-28 yaş grubundaki katılımcıların oranı %45.2, 29-32 yaş grubundakilerin ise %54.8'dir. Çalışma grubunu oluşturan bireylerin %14.2'si ilköğretim, %32.3'ü ortaöğretim, % 35.1'i üniversite-lisans ve % 18.4'ü lisans üstü eğitime sahiptir. Çalışma grubu %25.0'i kamuda memur, %19.7'si öğretmen, %14.1'i işçi, %11.1'i esnaf, %10.9'u ev hanımı, %8.6'sı sağlık personeli, %5.3'ü mühendis ve %5.3 işverenlerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Çocukluk Dönemi Mutluluk ve Huzur Anıları, Warwick-E-dinburgh Mental İyi Oluş ve Genel Aidiyet Ölçekleri kullanılmıştır. Bireyin çocukluk yıllarında yaşadıkları anıları değerlendirmek amacıyla Richter, Gilbert ve McEwan (2009) tarafından geliştirilen ÇDMHAÖ 20 madde ve tek boyuttan oluşmakta, 5'li Likert tipi bir derecelendirme içermektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 20 ile 100 arasında sıralanmakta ve ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Yükselen puanlar bireyin mutlu ve huzurlu çocukluk anılarına yüksek düzeyde sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin orijinal formunun iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .97 iki hafta ara ile uygulanan test tekrar test korelasyonu katsayısı ise .91 olarak bildirilmiştir (Richter, Gilbert ve McEwan, 2009). Ölçeğin Türk kültürüne uyarlaması, Akın, Uysal, Çitemel, (2013) tarafından yapılmıştır ve bu çalışmada madde

toplam korelasyon katsayıları .21 ile .68 arasında, iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ise .88 olarak hesaplanmıştır. (Akın, Uysal, Çitemel, 2013).

Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği (WEMİÖÖ) Tennant ve ark., (2007) tarafından İngiltere’de yaşayan bireylerin mental iyi oluş düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. WEMİÖÖ 14 maddeden oluşmaktadır ve psikolojik iyi oluş ile öznel iyi oluşu kapsayarak bireylerin pozitif mental sağlıklarıyla ilgilenmektedir. Ölçek 5’li likert tipindedir ve ölçekten en az 14 en fazla 70 puan alınmaktadır. Yüksek puanlar mental iyi oluşun artışına işaret etmektedir. Ölçeğin puanlanması (1= hiç katılmıyorum, 2= katılmıyorum, 3= biraz katılıyorum, 4=katılıyorum, 5= tamamen katılıyorum) şeklindedir. Ölçeğin bütün maddeleri pozitifdir. Orijinal ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .89, test tekrar test güvenilirliği ise .83 olarak rapor edilmiştir. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışması Keldal (2015) tarafından yapılmış ve ölçek maddelerin faktör yük değerlerinin .55 ile .82 arasında değiştiği, iç tutarlık güvenilirlik katsayısının .92 olduğu bildirilmiştir.

Malone, Pillow ve Osman (2012) tarafından geliştirilen Genel Aidiyet Ölçeğidir. Aidiyeti iki boyutta (Kabul edilme/İçerilme-Reddedilme/Dışlanma) değerlendiren ölçek 7’li dereceleme türü 12 maddeden oluşmaktadır. Genel Aidiyet Ölçeği Reddedilme/Dışlanma alt ölçeği puanları ters çevrilererek hem genel aidiyet duygusunu ölçmekte hem de puanlar ters çevrilmeksizin Kabul edilme ve Reddedilme alt boyutları için ayrı ayrı da kullanılabilir. Ölçekten alınan yüksek puan, ulaşılmış aidiyet duygusunun göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin orijinal formunun faktör yükleri .58 ile .94 arasında değişmektedir. İki boyut arasındaki korelasyon katsayısı -.67, ölçeğin iç tutarlık katsayısı .94 olarak rapor edilmiştir (Malone, Pillow ve Osman, 2012). Duru (2015) tarafından Türk kültürüne uyarlanan ölçeğin kabul edilme/içerilme alt ölçeği iç tutarlılık katsayısı .89, reddedilme/dışlanma alt ölçeğinin .91, ölçek genelinin ise .92 olduğu bildirilmiştir. Aynı çalışmada ayrıca madde toplam (item-total) korelasyonlarının da .48 ile .79 arasında değiştiği rapor edilmiştir.

Yapılan araştırma için kullanılan üç ölme aracına ait hesaplanan uyum değerleri ve iç tutarlık katsayıları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçlarının Uyum Endekslerine ve İç Tutarlık Katsayılarına İlişkin Bilgiler

Ölçek	χ^2/sd	RMSEA	CFI	NFI	NNFI	GFI	AGFI	İç Tutarlık
ÇDMHA	3.02	.06	.95	.94	.93	.91	.90	.92
Aidiyet	2,1	.04	.96	.95	.95	.94	.93	.89
Mental İyi Oluş	2.8	.03	.96	.93	.92	.92	.91	.91
Ölçütler*	$\chi^2/sd \leq 5$	RMSEA $\leq .08$.85 \leq CFI	.90 \leq NFI	.90 \leq NNFI	.85 \leq GFI	.90 \leq AGFI	(α) > .70

Kaynak: Bayram, 2013: s.78; Meydan ve Şeşen, 2015: s.37; Karagöz, 2016: s.975

Modellerin veriye uyumunda ilk olarak, ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı dikkate alınmıştır. Bu oranın 3'ten küçük olması iyi uyuma, 5'ten küçük olması ise kabul edilebilir uyuma işaret etmektedir (Bayram, 2013; Meydan ve Şeşen, 2015; Karagöz, 2016). Daha sonra CFI, NFI, NNFI, GFI ve AGFI değerleri incelenmiştir. Bu değerlerin 0.95'ten büyük olması iyi uyum, 0.90-0.94 arası değerler ise kabul edilebilir uyum düzeyi olarak ifade edilmektedir. RMSEA değerinin ise .05'ten küçük olması iyi uyum, .06-.08 arasında olması ise kabul edilebilir uyum olarak belirtilmektedir (Ullman, 2013). Bu kriterler açısından bakıldığında araştırmada kullanılan üç ölçeğin uyum değerlerinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca **ÇDMHA ölçeğinin iç tutarlık katsayısı .92, Genel Aidiyet Ölçeğinin .89 ve WEMİO ölçeğinin .91 olarak hesaplanmıştır. Üç ölçek için de iç tutarlık katsayılarının .70'in üzerinde olması yüksek güvenilirlik düzeyine sahip olduklarını göstermektedir** (Loehlin, 2004).

Analiz Yöntemleri

Geleneksel regresyon modellerinden farklı olarak yapısal eşitlik modellenmesi, modele dahil olan değişkenler ile çok değişkenli karmaşık modellerin test edilmesine izin vermektedir (Çelik ve Yılmaz, 2013). Diğer taraftan yapısal denklem modellemesi; araştırmanın konusu olan bir olgu ile ilgili daha önceden araştırmacılar tarafından betimlenmiş varsayımsal ve anlam-

lı bilgiler, bir ölçme aracının psikometrik özelliklerini incelenerek ve daha önce var olmayan bir teori geliştirmek için kullanılabilir.

Yapısal eşitlik modellemesi, doğrulayıcı faktör analizi ve yol analizi gibi kavramlar, hipotez test çalışmalarında veya yeni bir model geliştirmede yaygın olarak kullanılmaktadır. Bazen bu kavramlar birbirinin yerine de kullanılmaktadır. Yani, farklı örneklemeler üzerinden oluşturulacak teorik bir modelin desteklenip desteklenmediğini test etmeyi mümkün kılan bir doğrulama modeli çalışmasında, model geliştirme çalışmasında, belirli kuramsal temellere dayanan farklı modellerin, verilerle daha iyi uyum sağladığını ve tamamen yeni bir model geliştirdiğini gösteren alternatif bir modeli araştırmak için yapısal bir eşitlik modelinin kullanıldığı söylenebilir (Çelik ve Yılmaz, 2013). Bu doğrultuda çalışmada aracılık modeli teorik olarak oluşturulduktan sonra yapısal eşitlik modellemesi ile test edilmek istenmiştir.

Aracılık modelini yapısal eşitlik modeli ile oluşturmadan önce yol analizinin bazı varsayımları kontrol edilmelidir (Çokluk ve diğerleri, 2012). İlk olarak, istatistiksel analiz için örneklem büyüklüğünün uygunluğu kontrol edilerek araştırmanın örnekleminin araştırmanın veri toplama aracı olan ölçekteki her bir maddenin sayısının en az 5 katı sonucu elde edilmiştir. Veri toplama arasındaki kayıp değerlerin olmadığı saptandıktan sonra, tek değişkenli ve çok değişkenli uç değer olmadığı görülmüştür. Tek değişkenli normallik hipotezini test etmek için her bir ölçeğin ve alt ölçeğin puanlarının tanımlayıcı istatistikleri hesaplanmış ve sınır değerler ile karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, dağılımların normal dağıldığı görülmüştür. Doğrusallık ve çok değişkenli normallik varsayımları, saçılma diyagramı ve Bartlett küresellik testi ile incelenmiş olup, değişkenler arasında doğrusal bir ilişki olduğu ve verilerin çok değişkenli normal dağıldığı söylenebilir. Değişkenler arasında çoklu bağlantılılık problemi olup olmadığının incelenmesi amacıyla değişkenler arasındaki korelasyonlar incelenmiş ve sonuçlar çoklu bağlantı probleminin olmadığına işaret etmiştir. Araştırmada kullanılan araçların tanımlayıcı istatistik değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Veri Toplama Araçlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

	Aidiyet	MİO	ÇDMHA
N	396	396	396
Kayıp Değer	0	00	0
Ortalama	57.6	51.4	79.8
Ortanca	58.0	51.0	80.0
Tepe Değer	57.2	52.0	79.0
Standart Sapma	5.9	11.9	18.8
Çarpıklık	-.21	-.12	-.47
Çarpıklığın Standart Hatası	.001	.004	.002
Basıklık	.76	.99	.49
Basıklığın Standart Hatası	.008	.008	.007

Bulgular

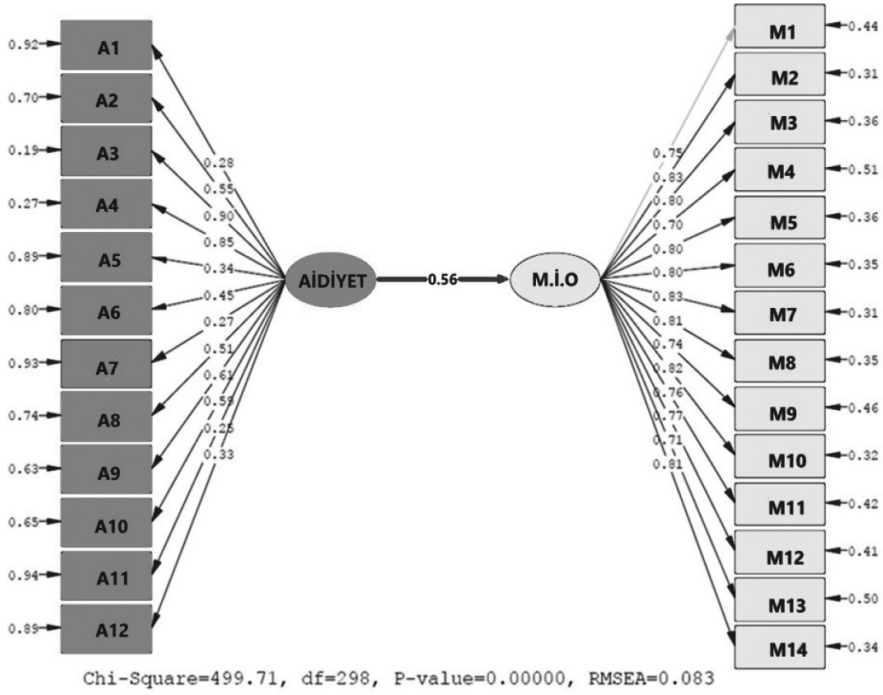
Katılımcıların aidiyet ile mental iyi oluşları arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracılık rolünün hangi düzeyde ve yönde etkilediğini belirlemek amacıyla path analizi yapılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasındaki ilişkiye ait model test edilmiştir.

Aidiyet ve mental iyi oluş değişkenlerinden oluşan modelin uyum değerlerine bakıldığında χ^2/sd oranı 1,67 olarak elde edilmiştir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile mükemmel uyum göstermektedir (Kline, 2011, s. 204).

Tablo 4: Aidiyet ve Mental İyi Oluş Ait Path Analizine İlişkin Uyum Değerleri

χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	CFI	NFI	NNFI
499,71	298	1,67	.080	.09	.94	.90	.94

AİDİYET İLE MENTAL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ MUTLULUK VE HUZUR ANILARININ ARACI ROLÜ

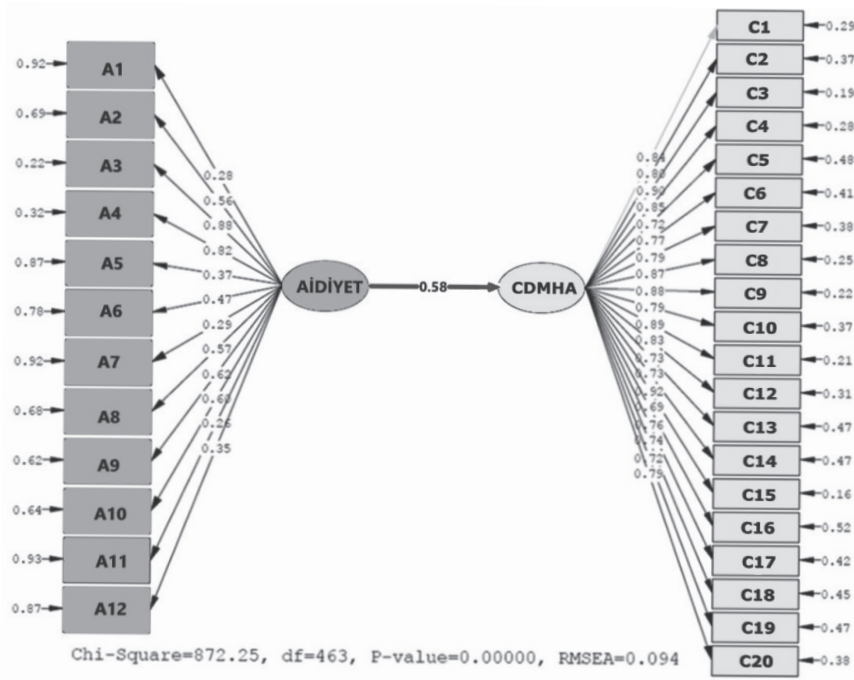
Şekil 2: Aidiyet ve Mental İyi Oluşa Ait Path Model

Aidiyet ve mental iyi oluşa ait diğer model uyum değerlerine bakıldığında genel olarak uyum indekslerinin kabul sınırları içerisinde olduğu ve bu doğrultuda modelin doğrulandığı söylenebilir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile iyi uyum göstermektedir. Aidiyet ile mental iyi oluş arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .56$). Bu değer, aidiyetteki 1 puanlık artışın, mental iyi oluşta .56 puanlık artışa neden olacağını ifade etmektedir.

Aidiyet ve çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları değişkenlerinden oluşan modelin uyum değerlerine bakıldığında χ^2/sd oranı 1,88 olarak elde edilmiştir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile mükemmel uyum göstermektedir (Kline, 2011).

Tablo 5: Aidiyet ve Çocukluk Dönemi Mutluluk Ve Huzur Anılarının Ait Path Analizine İlişkin Uyum Değerleri

χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	CFI	NFI	NNFI
872,25	463	1,88	.090	.06	.95	.91	.95

Şekil 3: Aidiyet ve Çocukluk Dönemi Mutluluk ve Huzur Anlarına Ait Path Model

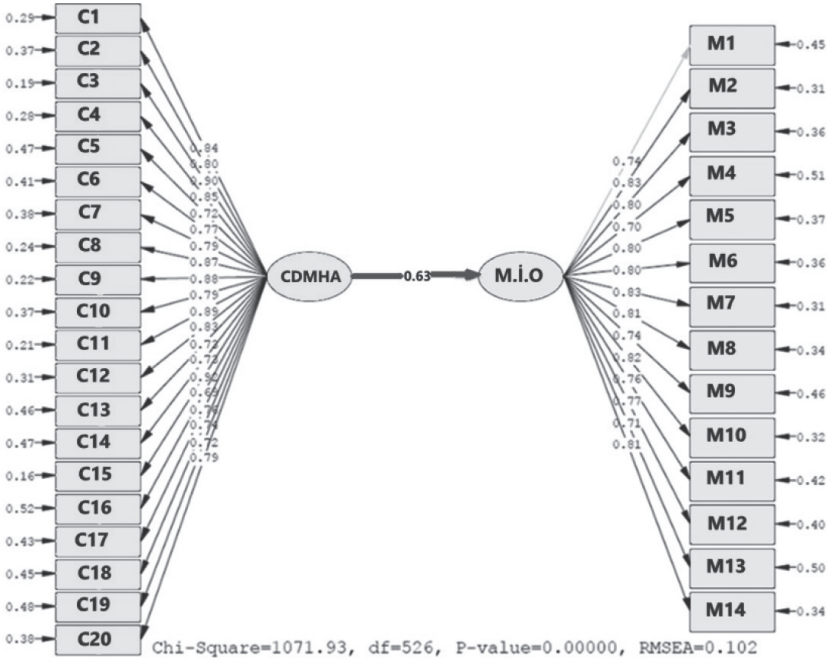
Aidiyet ve çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anlarına ait diğer model uyum değerlerine bakıldığında genel olarak uyum indekslerinin kabul sınırları içerisinde olduğu ve bu doğrultuda modelin doğrulandığı söylenebilir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile iyi uyum göstermektedir. Aidiyet ile çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .58$). Bu değer, aidiyetteki 1 puanlık artışın, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anlarında .58 puanlık artışa neden olacağını ifade etmektedir.

Çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anları ve mental iyi oluş değişkenlerinden oluşan modelin uyum değerlerine bakıldığında χ^2/sd oranı 2,03 olarak elde edilmiştir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile mükemmel uyum göstermektedir (Kline, 2011).

Tablo 6: Çocukluk Dönemi Mutluluk Ve Huzur Anları ve Mental İyi Oluş Ait Path Analizine İlişkin Uyum Değerleri

χ^2	sd	χ^2/sd	RMSEA	SRMR	CFI	NFI	NNFI
1071,93	526	2,03	.10	.06	.96	.93	.96

AİDIYET İLE MENTAL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ MUTLULUK VE HUZUR ANILARININ ARACI ROLÜ

Şekil 4: Çocukluk Dönemi Mutluluk ve Huzur Anıları ve Mental İyi Oluşa Ait Path Model

Çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ve mental iyi oluşa ait diğer model uyum değerlerine bakıldığında genel olarak uyum indekslerinin kabul sınırları içerisinde olduğu ve bu doğrultuda modelin doğrulandığı söylenebilir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile iyi uyum göstermektedir. Çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ile mental iyi oluş arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .63$). Bu değer, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarındaki 1 puanlık artışın, mental iyi oluşta .63 puanlık artışa neden olacağını ifade etmektedir.

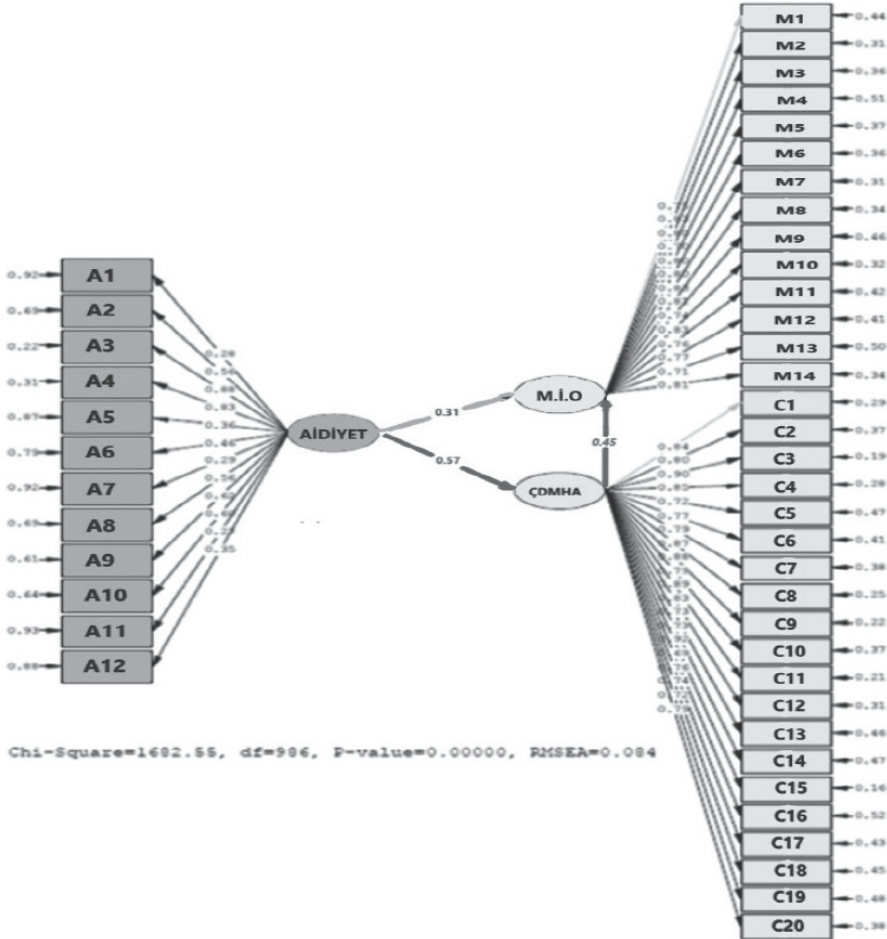
Bağımlı ve bağımsız değişken, aracı ve bağımlı değişken arasında anlamlı ilişki bulunduğundan sonra kurulan YEM'e ilişkin gösterim Şekil 5'te verilmektedir. Öncelikle YEM'in istatistiksel uygunluğuna dair bulgular incelenmiştir. Kline (2011, s. 204), modelin uyumunun değerlendirilirken, χ^2 değerinin sd ile birlikte incelendiği χ^2/sd oranının yeterli için bir ölçüt olarak kullanılmasını tavsiye etmektedir. Bu çalışmada χ^2/sd değeri 1,70 olarak elde edilmiştir. Başka bir ifadeyle, veri seti, model ile mükemmel uyum göstermektedir (Kline, 2011, s. 204). Daha sonra, modele ilişkin alternatif uyum indeksleri incelenmiştir. Buna ilişkin bulgular Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Aracılık Modeline İlişkin Uyum Değerleri

χ^2	sd	χ^2 /sd	RMSEA	SRMR	CFI	NFI	NNFI
1682,55	986	1,70	.084	.08	.95	.90	.95

Tablo X incelendiğinde, modelin genel olarak iyi uyum değerleri ortaya koyduğu, bu değerlerin kabul edilebilir olduğu ve bir model olarak doğrulandığı görülmektedir.

Araştırma modeline ilişkin YEM sonuçları Şekil 5'de gösterilmektedir.

Şekil 5: Araştırmada Sınanmak Amacıyla Oluşturulan Yapısal Eşitlik Modeli

Kurulan yapısal eşitlik modeli incelendiğinde aidiyet ve mental iyi oluş arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .31$). Aidiyet ile çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .57$). Çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ve mental iyi oluş arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\beta = .45$). Daha önce de belirtildiği gibi aracı değişken devreye girdiğinde bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki yol katsayısının anlamlılığı ortadan kalkıyorsa burada tam aracılık rolü vardır. Aidiyet ile mental iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki var iken bu etki; aracı değişken olarak model çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları dahil olduğunda, aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki anlamlı olan yol katsayısı azalarak, aracı değişken üzerinde dolaylı bir etkiye dönüŐmektedir. Bu doğrultuda aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları kısmi aracı role sahiptir.

Tablo 8: Modele Ait StandartlaŐtırılmıŐ Doğrudan, Dolaylı ve Toplam Etki Büyüklükleri

	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki	Toplam Etki
Çocukluk Dönemi Mutluluk Ve Huzur Anıları Mental İyi Oluş	.45 .31	- .26	.45 .57

Sonuç

Aidiyet ile mental iyi oluş ve aidiyet ile çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ile mental iyi oluş arasında ise yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki gözlenmiŐtir. Aidiyet ile mental iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki var iken bu etki; aracı değişken olarak modele çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları dahil olduğunda, aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki anlamlı olan yol katsayısı azalarak, aracı değişken üzerinde dolaylı bir etkiye dönüŐmektedir. Bu doğrultuda aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları kısmi aracı role sahiptir.

Tartışma

Mental iyi oluş, pozitif psikolojinin şemsiye kavramlarından birisidir. Pozitif psikoloji içinde yer alan hemen tüm kavramlarla ilişkilidir ve özellikle psikolojik ve öznel iyi oluş, psikolojik sağlamlık, yaşam doyumu kavramlarını da kapsar (Peterson, 2006). Bu açıdan bireyin yaşamında ve psikolojik sağlığında önemli bir yer tutar. Sağlıklı bir benlik duygusuna sahip olma, sağlıklı bir bakış açısı geliştirme ve uygulama, psikolojik esneklik (Goodman, Doorley ve Kashdan, 2018), zamanı doğru yaşama, mizah, duygusal farkındalık geliştirme, yaşamda nelerin değiştirilemeyeceğini kabul etme gibi geniş bir kapsama sahiptir (Galderisi, Heinz, Kastrup, Beezhold ve Sartorius, 2015). Yapılan araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde aidiyet ile mental iyi oluş arasında pozitif ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bireyin aidiyetinde meydana gelen bir birimlik artışın, mental iyi oluşu .56 düzeyine artıracığının saptanmış olması, araştırmanın önemli bir bulgusudur. Yaşam alanı içinde bu derece geniş ve önemli bir yere sahip olan mental iyi oluşun yüzde 56'sının aidiyet tarafından belirleniyor olması, aidiyet ihtiyacının bireylerin yaşamındaki önemini göstermektedir.

Aidiyet konusuna yeterince önem verilmesi ve bireylerin aidiyet ihtiyacının okul ve aile başta olmak üzere doğru kurumlarda ve yeterince karşılanmasının hem önleyici hem de geliştirici rolü olabilir (Chiu, Chow, McBride ve Mol, 2015). Glasser'in seçim kuramı da aidiyet ihtiyacına özel bir önem vermiştir (Soltanifar, Adinehpour, Borhani ve Ziaee, 2018). Bireyleri zararlı alışkanlıklardan koruma, şiddetin önlenmesi, kendine ve diğer canlılara saygı ve sorumluluk; insanlar arasındaki bağlılığın güçlenmesi, çevre bilinci, kişinin kendi ve başkalarının özgürlüğüne saygı duyması aidiyet ihtiyacının karşılanması ile ilişkilidir (Greenaway, Cruwys, Haslam and Jetten, 2016). Bu açıdan bakıldığında aile ve eğitim kurumlarının özellikle çocukların ve ergenlerin aidiyet duygusunu besleyecek uygulamalara çok fazla önem vermesi gerektiği düşünülmektedir.

Bununla birlikte araştırma, aidiyetin önemli bir belirleyicisi ve kaynağının sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir çocukluk dönemi olduğunu göstermiştir. Araştırmada, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ile aidiyet arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .58$). Araştırma bulgularına dayalı olarak; aidiyetin kaynağı çocukluk dönemi, aidiyetin sonucu mental iyi oluştur denilebilir. Çocukluk döneminde özellikle sıcaklık, yakınlık, kabul ve sevgi gibi yaşantıların zenginliğinin, sağlıklı bir kimlik gelişimini desteklediği (Hammersmith, 2018) ve intihar dahil pek çok isten-

meyen davranıŐlarının geliŐimi konusunda en etkili koruyucu faktör olduğu bilinmektedir (Timmons, Selby, Lewinsohn ve Joiner, 2011). Bu sonuçlar, ailede aidiyet ihtiyacını karŐılayacak yaşantıların neler olduğu ve çocuklara aidiyet kazandırma konusunda ebeveyleerin neler yapması konusunda yapılacak eğitim ve bilinçlendirme çalıŐmalarının önemini göstermektedir. Günümüzde ocukların ve ergenlerin geliŐimlerini ve ruh sağlıklarını olumsuz etkileyebilecek faktörlerin geçmiŐe göre çeŐitlenmesi ve çoğalması, aidiyet ihtiyacını daha da önemli hale getirmiŐtir. AŐırı bireyselleşme ve buna bağlı oluşan kimlik ve yabancılaşma sorunları (Bynner ve Parsons, 2002), sağlıksız aile yapısı ve parçalanmıŐ aileler (Batki, 2018; Law, Hanna, King, Hurley, King, Kertoy ve Rosenbaum, 2003), gençlerin yetişkinlik yaŐamına ve iş hayatına hazırlanma sorunları (Sharland, 2006; Case, 2006), iş hayatının ebeveynlerin yaşamında daha fazla yer alması (Stein, 2006), internetin olumsuz etkileri ve teknoloji bağımlılığı (Hardell, 2018), madde kullanımı (Johnston, Miech, O'Malley, Bachman, Schulenberg ve Patrick, 2018), ergen hamileliği (Huneus, Cavada, Ramirez, Reyes, Salinas, Sanhueza, Solar, 2018), Őiddet ve suça yönelme (Case, 2006) gibi sorunlar bunlar arasında sayılabilir. Aidiyet ihtiyaçlarının aile ve okul ortamında doğru, yeterince ve doyurucu bir Şekilde karŐılanmasını bu sorunların önlenmesi ve baŐ edilmesi açıdan çok daha önemli hale getirmiŐtir. Çocuklar ve ergenler, ailede karŐılayamadıkları aidiyet ihtiyacını, yanlış ortam ve adreslerde arama yoluna gidebilmektedir. Sağlıklı bireylerden oluşan, sağlıklı bir toplumsal yapının oluŐması için; geleneksel anne baba rollerinin dıŐında, günümüzün değişen koŐullarına uygun bir ebeveynlik tutum ve anlayıŐının kazandırılması konusunda daha çok ve daha etkin etkin çaba harcanması gerekmektedir.

Bütün ebeveynlerin en önemli istek ve amaçlarının, sağlıklı, mutlu ve başarılı çocuklar yetiŐtirmek olduğu söylenebilir. Mental iyi oluşun kapsamını düşünöldüğünde, bu cümle “bütün anne babaların en önemli istek ve amaçlarının mental iyi oluşa sahip bireyler yetiŐtirmek olduğu” Őeklinde de ifade edilebilir. Araştırmada, ocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ile mental iyi oluş arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\gamma = .63$). Diğer bir ifade ile, çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarındaki 1 puanlık artıŐ, mental iyi oluşta .63 puanlık artışa neden olmaktadır. Bu bulgu, ocuk yetiŐtirme konusunda aile ve okul ortamının önemine dikkat çekmesi açısından anlamlı bulunmuştur. Çocukların sadece akademik baŐarılarına odaklanmış bir sistemin, mutlu ve huzurlu bir çocukluk dönemi için büyük bir tehdit niteliği taşıdığı düşünölmektedir. AŐırı

rekabet ve başarılı olmayı nicel göstergelerle ölçen bir yaklaşım, çocukları, çocukluk dönemini yaşamadan yetişkinliğe hazırlama anlamı taşımaktadır. Halbuki, mutlu ve huzurlu bir çocukluk döneminin ve buna bağlı olarak gelişecek aidiyet duygusunun, çocukların yaşayacakları ilişkilerin kalitesine bağlı olduğu söylenebilir. Nitelikli zaman geçirme, koşulsuz sevgi ve kabul, dinleme ve anlama, karar sürecine dahil etme, duygu ve düşüncelerin paylaşımı, temas ihtiyacının karşılanması, birlikte iş yapma hazzının yaşatılması gibi deneyimler, mutlu bir çocukluğun yaşanmasını ve aidiyet duygusunun gelişimini destekleyecektir. Yapılan araştırmada, aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracılık rolünün saptanması bu açıdan önemli bir bulgu olarak görülmektedir.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Araştırma beliren yetişkinlik olarak bilinen 25-32 yaş grubu bireyler üzerinde yapılmıştır. Değişik gelişim dönemi ve yaş grupları üzerinde yapılacak çalışmalarda farklı sonuçların elde edilmesi olasıdır. Bununla birlikte aidiyet ve mental iyi oluş arasındaki ilişkinin risk grubu olarak kabul edilen örneklemeler üzerinde de sınırlılıkların konuya daha ayrıntılı bulgu sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma katılımcıların çocukluk dönemlerine ait anıları üzerinden yürütülmüştür. Algılanan ebeveyn tutumları ile aidiyet ve iyi oluş üzerinde de benzer çalışmaların yapılabileceği düşünülmektedir. Araştırmada sınırlı modele katılımcıların cinsiyet değişkeni dahil edilmemiştir. Aidiyet, mental iyi oluş ve çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anıları ilişkisinin katılımcıların cinsiyetinden ne oranda etkilendiği bu araştırmanın sonuçlarına göre bilinmemektedir.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Belonging is a strong psychological need for being a member of a group (Baumeister & Leary, 1995; Osterman, 2000). Belonging to a family, a group of friends, a group of colleagues, a religion, or another social group gives people the feeling of being an essential part of something bigger than themselves. The sense of belonging is quite different than just being in a group (Appleton, Christenson, Kim and Reschly 2006). The sense of belonging does not imply passive participation in interpersonal relationships; it suggests a strong psychological connection to a group (Mallinckrodt and Wei, 2005; Zamani-Alavijeh, Dehkordi and Shahry, 2017). In this sense, the sense of belonging is a strong and inevitable feeling that is inherent in human nature (Brown and Sacco, 2017). An individual cannot identify themselves without having a belonging (Barr, Budge, and Adelson, 2016). This need is universal and is observed in all cultures (DeWall, Deckman, Pond and Bonser, 2011). Maslow (1987) argued that the need for belonging to a group was also present in animals, noting that this need is an essential source of motivation. Baumeister and Leary (1995) argue that all people need regular and satisfying social interaction and that failure to meet this need will lead to loneliness, stress, anxiety, health problems, and behavioural and psychological problems. Most of what people do aims at meeting the need for belonging. Efforts for power, sincerity, approval, success, and commitment all result from the need for belonging (DeWall, Deckman, Pond, and Bonser, 2011).

Mental Wellbeing is a positive psychology concept that has emerged from the remarks on “mental health” by Jahoda, on the “search for meaning” by Frankl, on “psycho-social development” by Erikson, “basic tendencies” by Bühler, “executive functions of the personality” by Neugarten, Alport’s “maturation” by Alport, “individualization” by Jung, “fully functioning person” by Roger, and “self-actualization” by Maslow (Ryff, 1989; Ryff, 1995; Keyes, Shmotkin and Ryff, 2002).

Mental wellbeing, including psychological and subjective wellbeing of individuals, is a form of wellbeing conceptualised by positive psychology regarding mental health and summarised by Freud as being able to produce and love. Mental wellbeing does not just indicate the absence of any psychological disorders. This concept emphasises a virtuous and meaningful life, frequent positive emotions, less frequent negative emotions, life satis-

faction, and the functionality of the individual (Diener, Pressman, Hunter and Delgado-Chase, 2017).

Early childhood is essential both in terms of the development of the sense of belonging (Alto, Handley, Rogosch, Cicchetti Toth, 2018) and mental wellbeing (Diener, Pressman, Hunter and Delgado-Chase, 2017). Pieces of research indicate that early childhood experiences that threaten the sense of belonging and harm the feeling of trust pave the way for major problems in emotional and social development, whereas a happy childhood is the most critical determinant of mental wellbeing (Tahirović and Jusić, 2016). It has been found that closeness, acceptance, depth, and trust in parent-child relationships are the strongest predictors of the skill of coping with problems in adult life (Afifi, Huber and Ohs, 2006). A loving parent and a happy childhood, where the psychological needs are adequately met, are considered a prerequisite for mental wellbeing (Ryan and Deci, 2000).

The present study has taken the theoretical basis outlined above as its starting point. Studies on both belonging and mental wellbeing have focused on the relationship between these two concepts and the negative consequences of psychopathology. However, the purpose of this study is to reveal the relationship of early memories of happiness and peace with belonging and mental wellbeing. With this purpose, early memories of happiness and peace have been taken as the mediating variables in the model. The primary purpose is to test the mediating role of early memories of happiness and peace in the relationship between belonging and mental wellbeing.

Method

Relational survey method is used in the study. The study was conducted with individuals in emerging adulthood. 53.3% of the sample group is female, and 46.7% is male. “Early Memories of Warmth and Safeness Scale”, which was developed by Richter, Gilbert, McEwan (2009) to measure childhood memories of individuals, was used in the study. High scores on this 20-item scale indicate a high level of happiness and peace memories in childhood. The scale was adapted into Turkish by Akin, Uysal, and Citemel (2013), who also investigated the reliability and validity of the Turkish Version of the scale. The internal consistency reliability coefficient of the scale was calculated as .97 while the test-retest correlation coefficient was calculated as .91 (Akin, Uysal, Citemel, 2013). “The Warwick-Edinburgh Mental Wellbeing Scale

(WEMWBS)”, which is the second measurement tool in the study, was developed by Tennant et al. (2007) to determine the level of mental wellbeing of individuals, including their psychological and subjective wellbeing. The validity of the Turkish version was performed by Keldal (2015). Cronbach’s alpha coefficient was calculated as .92. The third measurement tool used in the study was “The General Belongingness Scale (GBS)” developed by Malone, Pillow, and Osman (2012) and was adapted into Turkish by Duru (2015). The internal consistency coefficient of the scale was calculated as .92, and the internal consistency coefficient of the sub-dimensions was calculated as .89 for the acceptance sub-dimension and .91 for the rejection sub-dimension. The scale accounts for 67.53% of the total variance.

Findings

A moderate, positive and significant relationship was found between belonging and mental well-being ($\gamma = .31$). Also, a moderate, positive and significant relationship was found between belonging and early memories of happiness and peace ($\gamma = .57$). A moderate, positive and significant relationship was found between early memories of happiness, peace and mental wellbeing ($\beta = .45$). There is a significant positive relationship between belonging and mental wellbeing. When this effect is included in early memories of happiness and peace as the mediating variable, the significant path coefficient between belonging and mental wellbeing decreases and becomes an indirect effect on the mediating variable. Therefore, early memories of happiness and peace have a partial mediating role in the relationship between belonging and mental wellbeing.

Discussion

It can be said that the greatest wishes and goals of all parents are to raise healthy, happy and successful children. If the scope of mental wellbeing is taken into account, this sentence can be reconstructed as follows: the greatest wishes and goals of all parents are to raise individuals with mental wellbeing. In the present study, a high, positive and significant relationship was found between early memories of happiness, peace and mental wellbeing ($\gamma = .63$). In other words, a one-point increase in early memories of happiness and peace leads to an increase of .63 points in mental wellbeing. This finding is significant in terms of its attention to the importance of family and school environment in child-rearing. A system focused solely on academic achie-

vements of children pose a significant threat to a happy and peaceful childhood. An approach that measures excessive competition and success with quantitative indicators means preparing children for adulthood without letting them experience their childhood. However, it is clear that a happy and peaceful childhood and the sense of belonging depend on the quality of the relationships that children will experience. Emotions/experiences such as quality time, unconditional love and acceptance, listening and understanding, inclusion in the decision process, sharing of feelings and thoughts, meeting the need for contact, and cooperation provide a happy childhood and support the development of a sense of belonging. The mediating role of early memories of happiness and peace in the relationship between belonging and mental wellbeing, that was determined in the present study, can be regarded as an important finding in this regard.

Limitations and Recommendations

The present study was conducted with individuals in the 25-32 age range. Studies with different developmental periods and age groups may obtain different results. Furthermore, we think that testing the relationship between belonging and mental wellbeing on the samples considered as risk groups will provide another dimension to the subject. The study took into account early memories of the participants. We believe that similar studies can be conducted to investigate the relationship of perceived parenting with belonging and mental wellbeing. Besides, gender was not included in the model as a variable. Therefore, we cannot infer from the findings of the present study how much the relationship between belonging and mental wellbeing and early memories of happiness and peace is affected by gender.

KAYNAKÇA

- Afi, T. D., Huber, F. N. ve Ohs, J. (2006) Parents' and Adolescents' Communication with Each Other About Divorce-Related Stressors and Its Impact on Their Ability to Cope Positively with the Divorce, *Journal of Divorce & Remarriage*, 45(1-2), 1-30. https://doi.org/10.1300/J087v45n01_01
- Akın, A., Uysal, R. ve Çitemel, N. (2013). Çocukluk dönemi mutluluk/huzur anları ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 71-80.
- Alto, M., Handley, E., Rogosch, F., Cicchetti, D. ve Toth, S. (2018). Maternal relationship quality and peer social acceptance as mediators between child maltreatment and adolescent depressive symptoms: Gender differences, *Journal of Adolescence*, 63, 19-28, <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.12.004>
- Appleton, J. J., Christenson, S. L., Kim, D., & Reschly, A. L. (2006). Measuring cognitive and psychological engagement: Validation of the Student Engagement Instrument. *Journal of School Psychology*, 44(5), 427-445. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2006.04.002>
- Barr, S. M., Budge, S. L. ve Adelson, J. L. (2016). Transgender community belongingness as a mediator between strength of transgender identity and well-being. *Journal of Counseling Psychology*, 63(1), 87-97. <http://dx.doi.org/10.1037/cou0000127>
- Baskin, T. W., Wampold, B. E., Quintana, S. M., & Enright, R. D. (2010). Belongingness as a protective factor against loneliness and potential depression in a multicultural middle school. *The Counseling Psychologist*, 38(5), 626-651.
- Batki, A. (2018) The impact of early institutional care on emotion regulation: studying the play narratives of post-institutionalized and early adopted children. *Early Child Development and Care*, 188(12), 1801-1815. DOI: 10.1080/03004430.2017.1289190
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497-529. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Bayram, N. (2013). Yapısal eşitlik modellemesine giriş [Introduction to structural equation modeling]. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Brown, M. ve Sacco, D. F. (2017). Greater need to belong predicts a stronger preference for extraverted faces. *Personality and Individual Differences*, 104, 220-223, <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.08.012>
- Bynner, J. ve Parsons, S. (2002). Social Exclusion and the Transition from School to Work: The Case of Young People Not in Education, Employment, or Training (NEET). *Journal of Vocational Behavior*, 60(2), 289-309. <https://doi.org/10.1006/jvbe.2001.1868>
- Campos, R. C. and Holden, R. R. (2015), Testing Models Relating Rejection, Depression, Interpersonal Needs, and Psychache to Suicide Risk in Nonclinical Individuals. *J. Clin. Psychol.* 71(10), 994-1003. <https://doi.org/10.1002/jclp.22196>
- Case, S. (2006). Young People 'At Risk' of What? Challenging Risk-focused Early Intervention as Crime Prevention. *Youth Justice*, 6(3), 171-179. <https://doi.org/10.1177/1473225406069491>
- Çelik, E. H. ve Yılmaz, V (2013). LISREL 9.1 İle Yapısal Eşitlik Modellemesi, Temel kavramlar- uygulamalar-programlama. Am Yayıncılık, Ankara.
- Çıknkçı, Ö. (2015). Öz-Belirleme Kuramına Göre İhtiyaç Doyumunun Olumlu Yönelimler Üzerindeki Etkisinin Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- de Moor, E. L., Denollet, J. ve Laceulle, O. M. (2018). Social inhibition, sense of belonging and vulnerability to internalizing problems. *Journal of Affective Disorders*, 225, 207-213. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.034>

- DeWall, C., Deckman, T., Pond, R. S., & Bonser, I. (2011). Belongingness as a Core Personality Trait: How Social Exclusion Influences Social Functioning and Personality Expression. *Journal of Personality*, 79(6), 979-1012. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-6494.2010.00695.x>
- Diener, E., Pressman, S. D., Hunter, J. ve Delgado-Gil, D. (2017). If, Why, and When Subjective Well-Being Influences Health, and Future Needed Research. *Appl Psychol Health Well Being*, 9(2): 133-167. doi: 10.1111/aphw.12090
- Duru, E. (2015). Genel Aidiyet Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (44), 37-47.
- Gilbert, P. ve Irons, C. (2009). Shame, self-criticism ve self-compassion in adolescence. In N Allen (Ed.), *Psychopathology in Adolescence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hardell, L. (2018). Effects of Mobile Phones on Children's and Adolescents' Health: A Commentary. *Child Dev*, 89(1), 137-140. doi:10.1111/cdev.12831
- Huneus, A., Cavada, G., Ramirez, F., Reyes, M., Salinas, P., Sanhueza, C., Solar, M. (2018). Social Determinants of Adolescent Pregnancy in Chilean. *Adolescents*, 31(2), 199. <https://doi.org/10.1016/j.jpap.2018.02.094>
- Johnston, L. D., Miech, R. A., O'Malley, P. M., Bachman, J. G., Schulenberg, J. E., & Patrick, M. E. (2018). *Monitoring the Future national survey results on drug use: 1975-2017: Overview, key findings on adolescent drug use*. Ann Arbor: Institute for Social Research, The University of Michigan.
- Joiner, T.E., Pfaff, J.J., Acres, J.G. (2002). Characteristics of suicidal adolescents and young adults presenting to primary care with non-suicidal (indeed non-psychological) complaints. *European Journal of Public Health*, 12(3), 177-179.
- Karagöz, Y. (2016). SPSS ve AMOS 23 uygulamaları [SPSS and AMOS 23 applications]. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- KARASAR Niyazi (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi, (15. Basım), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keldal, G. (2015). Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği' nin Türkçe Formu: Geçerlik ve güvenilirlik Çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 103-115.
- Keyes, C.L.M., Shmotkin, D. & Ryff, C.D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 1007-1022. DOI: 10.1037//0022-3514.82.6.1007
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. NY London: The Guilford Press.
- Law, M., Hanna, S., King, G., Hurley, P., King, S., Kertoy, M. and Rosenbaum, P. (2003), Factors affecting family centred service delivery for children with disabilities. *Child: Care, Health and Development*, 29(5), 357-366. doi:10.1046/j.1365-2214.2003.00351.x
- Leary, M. R., Kelly, K. M., Cottrell, C. A., & Schreindorfer, L. S. (2013). Construct validity of the need to belong scale: Mapping the nomological network. *Journal of personality assessment*, 95(6), 610-624. DOI: 10.1080/00223891.2013.819511
- Leavy, R. (1983). Social support and psychological disorders: A Review. *Journal of Community Psychology*, 11, 3-21.
- Lepore, S. J., Evans, G. W. ve Schneider, M. L. (1991). Dynamic role of social support in the link between chronic stress and psychological distress. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(6), 899-909. DOI: 10.1037/0022-3514.61.6.899
- Loehlin, C. J. (2004). *Latent variable models an introduction to factor, path and structural equation analysis* (4th ed.). New Jersey: Lawrence.
- Lyubomirsky, S., King, L. ve Diener, E. (2005). The Benefits of Frequent Positive Affect: Does Happiness Lead to Success? *Psychological Bulletin*, 131(6), 803-855 DOI: 10.1037/0033-2909.131.6.803

- Mallinckrodt, B., & Wei, M. (2005). Attachment, social competencies, social support, and psychological distress. *Journal of Counseling Psychology, 52*(3), 358-367. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.52.3.358>
- Malone, G. P., d. R., Pillow & Osman, A. (2012). The General Belongingness Scale (GBS): Assessing achieved belongingness. *Personality and Individual Differences, 52*(3), 311-316. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.027>
- Maslow, A. H. (1987). *Motivation and personality* (3rd ed.). New York: AddisonWesley Longman.
- Meydan, C. H. ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal eşitlik modellemesi* [Structural equation modeling]. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Monette, D. R., Sullivan, T. ve De Jong, C. R. (1990). *Applied social research*. New York: Harcourt Broce Jovanovich, Inc
- Mueller C.E., Winsor D.L. (2018) *Depression, Suicide, and Giftedness: Disentangling Risk Factors, Protective Factors, and Implications for Optimal Growth*. In: Pfeiffer S. (eds) *Handbook of Giftedness in Children*. Springer, Cham.
- Rafaeli, E., Bernstein, D. P., & Young, J. (2011). *The CBT distinctive features series. Schema therapy: Distinctive features*. New York, NY, US: Routledge/Taylor & Francis Group.
- Riberio, J.D. & Joiner, T. (2009). The Interpersonal-psychological theory of suicidal behavior: Current status and future directions. *Journal of Clinical Psychology, 65*, 1291-1299. DOI: 10.1002/jclp.20621
- Rusbult, C. E., Agnew, C. R., & Arriaga, X. B. (2012). *The investment model of commitment processes*. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (pp. 218-231). Thousand Oaks, CA: Sage Publications Ltd. <http://dx.doi.org/10.4135/9781446249222.n37>, 26, 1-33.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68-78. DOI: 10.1037110003-066X.55.1.68
- Sharland, E. (2006). Young People, Risk Taking and Risk Making: Some Thoughts for Social Work. *The British Journal of Social Work, 36*(2), 247-265. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch254>
- Stein, M. (2006), Research Review: Young people leaving care. *Child & Family Social Work, 11*(3), 273-279. doi:10.1111/j.1365-2206.2006.00439.x
- Tahirovi, S. ve Jusi, M. (2016). Earliest Memories, Positive Emotional Memories of Warmth and Safeness and Attachment Style in Adolescent, *Epiphany. Journal of Transdisciplinary Studies, 9*(1), 149-160. <http://dx.doi.org/10.21533/epiphany.v9i1.211>
- Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., Parkinson, J., Secker, J., & Stewart-Brown, S. (2007). The Warwick-Edinburgh well-being scale (WEMWBS): Development and UK validation. *Health and Quality of Life Outcomes, 5*(1), 50-63. <http://dx.doi.org/10.1186/1477-7525-5-63>
- Thimm, J. C. (2010). Personality and early maladaptive schemas: A five-factor model perspective. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry, 41*, 373-380. doi: 10.1016/j.jbtep.2010.03.009
- Ullman, J. B. (2013). Structural equation modeling. In B. G. Tabachnick and L. S. Fidell (Eds.), *Using Multivariate Statistics* (6th ed.) (pp.681-785). Boston: Pearson
- Vasile, V. ve Anghel, I. (2015). The Educational Level as a risk Factor for Youth Exclusion from the Labour Market. *Procedia Economics and Finance, 22*, 64-71. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00227-0](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00227-0)
- Zamani-Alavjeh, F., Dehkordi, F. R., & Shahry, P. (2017). Perceived social support among students of medical sciences. *Electronic physician, 9*(6), 4479-4488. <http://dx.doi.org/10.19082/4479>